

v evropské politice (5. 6. – 11. 6. 2017)

Událost týdne:

8. června se uskutečnily předčasné parlamentní volby ve Velké Británii, jimiž si premiérka Theresa Mayová chtěla zajistit silný mandát při jednáních s EU o brexitu. Její konzervativci ve volbách sice zvítězili, parlamentní většinu v 650členné Dolní sněmovně však ztratili, když získali 318 mandátů. Úspěch slavili labouristé vedení Jeremym Corbynem, když od minulých voleb posílili a obdrželi 262 mandátů. Od voleb v roce 2015 si naopak pohoršila Skotská národní strana (SNP), která obsadila 23 křesel, a ztratila 19 mandátů. Liberální demokraté získali 12 mandátů. Největší neúspěch zaznamenala Strana nezávislosti Spojeného království (UKIP), jejíž předseda Paul Nuttall rezignoval poté, co strana nezískala ani jeden mandát. Mayová hodlá navzdory výzvám k odstoupení sestavit vládu. O neformální podpoře menšinové vlády konzervativců jedná se severoirskou Demokratickou unionistickou stranou (DUP), jež získala 10 křesel. Předseda Evropské rady Donald Tusk připustil, že není jasné, zda vyjednávání o brexitu začnou 19. června, jak bylo původně plánováno.

5. června nezaručil turecký ministr zahraničí Mevlüt Cavusoglu svému německému protějšku Sigmaru Gabrielovi, že německým poslancům bude umožněno navštěvovat německé vojáky na turecké letecké základně Incirlik, kde působí v rámci mezinárodní mise bojující proti teroristické organizaci Islámský stát. Německá vláda proto o dva dny později schválila přemístění vojáků bundeswehru z turecké základny do Jordánska. Turecko zakázalo poslancům vstup na základnu naposledy v polovině května. Důvodem mělo být, že Německo udělilo azyl tureckým vojákům, již z Turecka uprchli kvůli loňskému nepodařenému převratu.

5. června informovala agentura ČTK, že ruský prezident Vladimir Putin popřel v rozhovoru s americkou televizí NBC o den dříve, že by se Rusko vměšovalo do kampaně před loňskými americkými prezidentskými volbami. Uvedl také, že nebyl informován o tom, že by zeť a poradce amerického prezidenta Donalda Trumpa Jared Kushner žádal koncem loňského roku ruského velvyslance v USA Sergeje Kisljaka o zřízení tajné komunikační linky s Kremlem.

8. června zkritizoval vůdce britských labouristů Jeremy Corbyn britskou premiérku Theresu Mayovou za její výrok z předchozího dne, kdy uvedla, že je možné pozměnit některé zákony týkající se lidských práv s cílem usnadnění deportace lidí podezřelých z radikalismu.

8. června se odmítl norský nejvyšší soud zabývat odvoláním atentátníka Anderse Breivika, podle něž porušuje Norsko podmínkami ve vězení jeho lidská práva. Breivik, který v roce 2011 zabil v Oslu a okolí 77 lidí, se hodlá obrátit na Evropský soud pro lidská práva.

8. června informoval server iROZHLAS.cz, že ukrajinský parlament schválil zákon, jenž jako hlavní prioritu státní politiky zakotvuje vstup Ukrajiny do NATO, a to kvůli ruské agresi vůči Ukrajině. Rusko vyjádřilo silné znepokojení nad přijetím zákona, neboť se cítí být rozšiřováním NATO směrem ke svým hranicím ohroženo.

11. června se uskutečnilo první kolo francouzských parlamentních voleb, v němž jasně zvítězilo hnutí prezidenta Emmanuela Macrona Republika v pohybu (REM) s 28,21 % hlasů. Společně s partnery z centristické formace MoDem obdrželo 32,32 % hlasů. Republikáni získali 15,77 % hlasů, umírněná pravice celkem 21,56 % hlasů. Nacionalistická Národní fronta (NF) skončila s 13,2 % třetí. Socialisté se umístili se 7,44 % hlasů až pátí. Po druhém kole by tak Macron mohl v 577členném Národním shromáždění obsadit 400 až 455 křesel. Komentátoři však zároveň poukazují na rekordně nízkou volební účast, kdy k volebním urnám dorazilo jen 48,71 % voličů.

Telegraficky

- Dne 5. června se stala Černá Hora oficiálně 29. členem Severoatlantické aliance (NATO).
- Dne 8. června schválilo 20 unijních zemí pravidla, která umožňují vznik Úřadu evropského veřejného žalobce (EPPO). Úřad, jenž by měl fungovat od roku 2022, má sídlit v Lucembursku a vyšetřovat má podvody s unijními dotacemi či závažné případy korupce poškozující finanční zájmy EU. Pravidla musí schválit ještě Evropský parlament.

